

LA RONDALLA DEL DI JOUS



EL CASTELL DE L'AMOR

  LA MONTANYA DEL FAI

Per MARIA DE BELL-LLOC.—Il·lustració de JAUME LLONGUERAS

LA TIROTELLA. — Explicada per AURELI CAPMANY

BARCELONA, «L'AVENÇ», RAMBLA DE CATALUNYA, 24



EL CASTELL DE L'AMOR

UNA vegada era una pastoreta que, amb el seu remat de cabres, s'estava filant en una hermosa pineda, tot cantant belles cançons de la terra, quan de sobte va sentir al seu darrera grans glapits de goços que eren atiats per una colla de caçadors. Ella va girar-se, i va veure'l príncep davant d'ells, tant gentil i hermós que captivava'l cor, i passà tant aprop seu com un llampec, que'l cavall, fent remoure les pedres, en llençà una que va tocar justament el bell mig del cor de la donzella.

I veus-aquí que allí mateix passava un torrent, i ella que sen va torrent amunt, torrent amunt tota plorosa, fins arribar a una font d'aigua clara, tota voltada de llacs i murs de gran alçaria que l'eura havia enramat. En aquell lloc hi verdejaven unes canyes que, segons se deia, produïen armoniosos sons quan el vent les vinculava, puix eren fades.

La pastoreta va arribar allí ben desconsolada, quan de dintre'l canyar va sortir-ne una fada i va preguntar-li per



... i va veure'l princep davant d'ells...

què estava tant trista. Sabuda la causa, la fada li va dir:

— Vés-ten a la mar salada. Si es a l'hivern tant bon punt llueixin les estrelles en el cel, si es a l'estiu així que apunti'l dia, quan fred i calor la terra atueixin, i amb aquest lliri dels nostres llacs: així que l'ensenyis se t'obriran les aigües i se t'alçaran les roques, i tu t'ficaras mar endins, mar endins, i a sota d'elles hi trobaras els hermosos corals, que'm duras fins i a tant que t'digui prou, anant amb compte que no t'hi estiguis pas més del temps

que t'encomano, perquè sinó't sortiria'l rei dels peixos de les grosses escates, el qual, ventant amb la cua, faria caure damunt teu totes les roques.

La pastoreta se n'hi anà així que fou de bella nit, que'l fred tot ho atuïa. Mostrà'l lliri a la mar, i les aigües van obrir-se, i ella baixà al fons a cullir el coral que necessitava.

I va fer-ho set anys així, de nit a l'hivern, de dia a l'estiu, i un jorn que cullia'l millor coral, aletejà'l peix de les llargues escates, i, amb una mica que va entretenir-se la pastoreta, van caure les roques, agafant a sota la mà de la donzella, que per sempre més restà sense.

La noia se n'anà a trobar les canyes, de les quals va sortir l'hermosa fada, i, tot consolant-la, va dir-li que ja tenia prou coral, i, acompanyant-la al cim d'una muntanya, va fabricar-li amb ell un palau que era una meravella, amb les seves parets vermellenques i pilastres del glaç que la donzella havia recullit en les fredes nits d'hivern, guarnides amb l'or dels raigs de sol que a l'estiu l'havien cremada. Era tant hermós i esplendent, que tothom, de més de cent llegües al voltant, en parlava, i fins el fill del rei va voler veure'l, no creient en semblant meravella.

I se n'hi anà, i el seguí tot encantant-s'hi, i li agradà, sinó es la pastora, a la qual ni tant sols va mirar-se. Al vespre aquesta anà a trobar la fada i li contà com el príncep havia anat a veure'l seu palau, però que an ella ni tant solament se l'havia mirada.

La fada, pujant a dalt d'una espadada roca, agafà un duc que niava dintre'l seu cau i el donà a la noia, dient-li:

— Vés-ten a la mar salada i tira aquesta trema de sarga fina, dintre de la qual hi ficaras la carn d'aquest aucell fet a

bocins. A la seva olor vindran una munió de peixos amb una perla a la boca cadaú, que deixaran anar pel bocí de carn, i tu recull totes les perles.

La noia ho féu, i als pocs dies no's parlava d'altra cosa que de les motlures, capitel·ls i coronises de perles de que estava ornat el palau de coral. De qui sab aont van comparèixer per veure'l prínceps i reis a professó feta, que era cosa mai vista la riquesa que duïen.

Un dels reis s'enamorà de la pastoreta i la demanà per esposa; però aquesta, que tant havia treballat per conquerir l'amor del príncep, el qual estimava aleshores més que mai, refusà la corona de reina; de que tothom fou tant admirat que més no podia.

I tots els que anaven al palau volien conèixer la que havia rebutjat tant gran fortuna, i un dels tals va ser el príncep.

A la nit la donzella contà



... vindran una munió de peixos...

a la seva protectora que'l príncep l'havia volguda conèixer, però sense fer per això cap cas d'ella.

La fada pujà dalt d'una roca més espadada encara que l'altra, ont hi reposaven tot un vol d'àligues.

— Aneu — va dir-los — vers la mar salada i porteu-me'ls tresors més grans que s'hi crien.

I les àligues, aixecant llur vol majestuós fins als nuvols i fenent l'espai, van dirigir-se a les grosses montanyes d'escuma que les onades formen endins de la mar, i ont habita la niçaga dels peixos de lluenta escata. A l'arribar allí, les àligues van llençar-s'hi com a fletxes, i al cap d'una estona'n sortien portant cada una un peix en llur béc, del qual, estripant-lo amb llurs urpes, treien un diamant, que anaven a tirar a la falda de la donzella, que'ls esperava a la platja.

A l'endemà tothom parlava d'una grossa i brillant estrella feta de diamants, que hi havia en el cim del palau, amb un carboncle al mig, tret del cap d'un serpent que habitava un dels llacs de les fades. Aquella estrella, per tots quatre costats que la miressin, sempre's veia, de tant brillant que era.

Cada vegada eren més nombroses les comitives que anaven a veure'l palau; però la donzella no'n feia cap cas, així com tampoc de les moltes lloances que sentia ni dels pretendents que la volien.

Un dia hi anà'l príncep, i, no trobant ningú en el palau, sen baixà al jardí, que estava ple d'hermoses i extranyes flors. Tant i tant va embadalir-s'hi, que se li féu tard sense adonar-sen. Volent-ne sortir, ovirà una porta en la paret de crestell, tota enramada de les eures que voltaven el jardí. Va ficar-se per aquella porta, trobant-se de sobte en un bosc d'altres i sapades alsines, tot sembrat de mioso-

tis i flors boscatanes, les quals, enllaçades, formaven el seu nom. Al cap d'avall hi havia una cascada de topacis, d'esmeragdes i de grosses petxines de mare-perla que, l'una sota de l'altra, recullien l'aigua de nou olors que d'ella brollaven.

El princep n'estava tot admirat, i molt més veient emmirallada en l'aigua la donzella, que li semblà molt



... de la qual va enamorar-se'l princep, qui li declarà'l seu amor...

hermosa, sinó que li faltava la mà que les roques li havien tallat.

I ell que diu:

— Si amb una sola mà ha fet totes aquestes meravelles, ¿què no hauria fet si les hagués tingudes totes dugues?

Tant bon punt va haver dit això, ressonà tot el palau, i del mig de les aigües va sortir la donzella, de la qual va enamorar-se'l princep, qui li declarà'l seu amor. Ella li donà'l sí tant contenta, que quasi plorava d'alegria.

Van sortir les fades, que la van omplir de flors i de joies, i van donar-li una petxina plena d'aigua, en la qual

ficà'l seu braç mutilat. Així que ho féu va sortir-ne del fons una blanca i hermosa mà que feia sèt anys que havia sigut colgada, i ara tornava al seu lloc per fer ben ditxosa la pastora.

Aquesta va casar-se amb el princep i foren feliços tota la vida.



LA MONTANYA DEL FAI

PART d'amunt del Vallès, tirant al nord, i al cap de gemades quintanes, allí ont comença a mormurar el Tenes, les quals aigües davallen d'una altíssima i sorprenent cascada, s'aixeca una montanya molt espadada i solitaria anomenada del Fai. Antigament hi creixien moltíssims faigs fins a la fondalada del riu Tenes, rublerta també abans dels mateixos arbres, d'entre'ls quals se destacava un que, per la seva alçaria, frondositat i groixuda soca se'l podia nomenar rei dels faigs.

Sentir el brugit dels aucells que hi refilaven, i la remor

de l'aigua que ressonava per tot, omplint d'harmonia aquelles cingleres; veure tanta espessor de bosc, captivava l'ànima. Però vet-aquí que un dia'l propietari d'aquells boscos va determinar tallar-los, i una colla de llenyaters va començar per començar la tasca. El cap de colla va guarnir la seva cabana a mitja alçaria del single i davant de la cascada; i quan esdevingué la nit, cap allí va encaminar-se per reposar, damunt del jaç, de les fadigues del dia; però, cosa extranya, per més que feia i a pesar de lo cansat que estava, no podia trencar el són. Va aixecar-se i va asseure-s al portal, tenint als seus peus el precipici, i allí va posar-se a escoltar la remor de l'aigua que baixava de la cascada per entre'ls faigs i, convertida en escuma, anava a estrellar-se en la primera petxina o replà, desde ont se tirava d'un bot a la de més avall, aixamplant-se i formant un blanc i amplíssim vano que, baixant una mica més, anava a formar el Tenes.

Així admirant-ho, passava'l temps, quan l'estrident cant del gall d'una llunyana masia anuncià la mitja nit. Quasi al mateix instant una hermosa llum verda va aparèixer allà ont començava la cascada, i, com banyant-se en aquella suavíssima claror, una fada hermosíssima. Duia mig destrenada la seva llarga cabellera, i tota la seva figura era encisadora. S'embolicà gentilment amb la seva verda glaça i se deixà lliscar cascada avall, tornant-se la blanca escuma, quan ella hi passava, d'un color esmeragdí. Quan va ser a l'últim replà aixecà la seva graciosa testa com guaitant el cim. El llenyater, dirigint la vista al mateix indret, va veure baixar de dalt, lliscant també amb l'escuma de l'aigua, una altra fada envolquellada d'una llum clara i groguenca semblant a la del topaci. Així que aquella va ser a baix, una tercera fada va aparèixer al cap

d'amunt de la cascada, hermosa i resplendent, jugant amb la llum roja del rubí que l'envolquellava, i, com les altres, se deixà anar en les escumoses aigües, cobrint-les amb la seva claror i color. Instintivament, i com ja esperant-ne una altra, tornà a mirar el llenyater. En efecte, una altra fada aparegué en el cim, coberta d'un hermós color morat, com de pedra virolada. «Veiam quan s'acabaran», pensava ell desde'l seu mirador.

Tornant a aixecar els ulls, va veure, com si sortís també de l'escuma de les aigües, una llum tant puríssima, que no tenia comparació amb les altres. Entremig d'ella va aparèixer una fada. Era més jove i gentil que les altres. La seva llum pura i blava semblava del cel; els seus hermosos ulls brillaven com estrelles de joia i d'ignocència; la seva hermosa cabellera, tota destrenada, la cobria com un mantell. Al cap duïa una diadema de turqueses, i un collaret i braçalets de lo mateix adornaven els seus tornejats coll i braços. Al deixar-se anar avall totes les aigües, totes les herbes que hi havia al voltant de la cascada van pendre l'hermós color de zafir que ella irradiava.

Al trobar-se totes plegades van començar a ballar i a fer graciosos jocs entremig de l'aigua, juntant-se i apartant-se, formant de vegades els colors de l'arc-del-cel, i altres destacant cada una de per sí 'ls seus colors. Després, agafades de les mans, van baixar una mica i van caminar fins al peu del grossíssim faig, el qual van besar amb grans mostres de veneració i afecte. Van començar altra vegada llurs jocs al seu voltant, encatificant-ho tot de topacis, rubins, amatistes, zafirs i esmeragdes, segons les gotes d'aigua que d'elles se desprenien. Així van estar fins a trenc d'aua. El llenyater, rendit de sòn, havia tancat els ulls i no va veure per ont desapareixien.

L'endemà, a la mateixa hora, va posar-se a l'aguait, i així que'l gall anuncià mitja nit va aparèixer la fada de color d'esmeragda, i després d'ella, com el dia abans, totes les altres.

Així que anaven a començar llurs dances, una d'elles va fer un crit. Les altres van girar-se guaitant vers ont ella mirava, i van entristir-se llurs hermoses cares. El llenyater va voler endevinar la causa de llur tristesa i va veure que miraven amb ulls plens de llagrimas els faigs que voltaven el més gros, que ell havia tallat aquell dia. Les tristes fades van amagar-se darrera les escumoses aigües de la cascada, després d'haver anat un moment a recolzar llurs afligides testes damunt la soca del rei dels faigs.

Al dia següent el llenyater seguí la seva obra destructora i un dels arbres que tallà va ser aquell grossíssim i hermós faig. Al ser a la nit va posar-se a l'aguait com les dugues nits passades, i així que'l gall cantà va aparèixer la fada d'esmeragda. Sense fer cap joc ni dansa, va lliscar amb rostre pensatiu cap avall. Darrera d'ella van anar baixant les altres, però sense aquella alegria que tenien abans. Quan van estar reunides van abraçar-se tristament i llurs mirades se dirigien als destrossats troncs dels faigs. L'hermosa fada de zafir, sense forces per resistir el seu dolor, recolzà la seva testa damunt l'espatlla de la fada d'esmeragda, les altres van rodejar-la amatentes i ella va fer-los senya que l'acostessin al vençut i fornit gegant que jeia per no aixecar-se més. Quan fou aprop d'ell va posar els llavis damunt de la soca i va caure en braços de les seves companyes, les quals, plorant amargament, van desaparèixer amb ella entre les aigües de la petxina de més avall.

La nit vinenta'l llenyater tornà a ocupar el mateix lloc, i, encara que mort de sòn, va estar-se allí per veure què succeiria. Cantà'l gall la mitja nit, i, com les altres vegades, va aparèixer la fada d'esmeragda, però tant sense forces, que pot dir-se que va caure cascada avall en lloc de baixar-hi amb la gràcia i lleugeresa dels altres dies. Les altres, com ella, van baixar també; però la fada jove de zafir no va aparèixer. Quan totes quatre van trobar-se abaix, en lloc de dançar, ploraven, i, baixant més avall, van anar a veure 'l rei dels faigs, que, ja sense fulles ni branques, jeia a terra. La fada d'esmeragda recolzà damunt d'ell la seva testa, i, com l'hermosa de zafir, va morir-se. Les altres, omplint l'espai amb sospirs de dolor, i agafant-la, van desaparèixer en el fons de la petxina.

El llenyater no va tornar-les a veure: amb el bosc van desaparèixer les fades. Però qualsevol que vagi a la Montanya del Fai, quan els raigs del sol il·luminen la cascada, hi veurà sempre reflectir-se llurs bellíssims colors formant tots junts l'arc-del-cel.





LA TIROTELLA

EL dematí, quan vaig enjegar els bous, vaig perdre la tirotella.

Jo que vaig veure que la quixella la tenia.

Jo que li vaig dir que'm tornés la tirotella.

Ella que'm va dir que si no li donava pa de vella no me la tornaria.

Vaig anar a veure la vella si'm volia dar pa.

Me va dir que si no li donava llana de marrà no me'n donaria.

Jo que vaig anar a veure'l marrà si'm volia dar llana.

Me va dir que si no li donava pell de llop no me'n daria.

Vaig anar a veure'l llop si'm volia dar pell.

Me va dir que si no li donava cuixa de vedell no me'n daria.

Vaig anar a veure'l vedell si'm volia donar cuixa.

Me va dir que si no li donava llet de la vaca ño me'n daria.

Vaig anar a veure la vaca si'm volia donar llet.

Me va dir que si no li donava herba dels gorets no me'n daria.

Vaig anar a veure'l goret si'm volia dar herba.

Me va dir que si no li donava pluja dels nuvols no me'n daria.

Vaig anar a veure'ls nuvols si'm volien donar pluja.

Me van dir que si no'ls donava vent d'àliga no me'n darien.

Vaig anar a veure l'aliga si'm volia donar vent.

Me va dir que si no li donava un poll de lloca no me'n daria.

Vaig anar a veure la lloca si'm volia donar un poll.

Me va dir que si no li donava mill del sac no me'n daria.

Vaig anar a veure'l sac si'm volia dar mill.

Me va dir que si no li donava lligam de corder no me'n daria.

Vaig anar a veure'l corder si'm volia donar lligam.

Va dir que sí.

Vaig posar lligam al sac; el sac me va dar mill; vaig donar mill a la lloca; la lloca me va donar un poll; vaig donar un poll a l'aliga; l'aliga'm va donar vent; vaig donar vent als nuvols; els nuvols me van donar pluja; vaig donar pluja als gorets; els gorets me van donar herba; vaig donar herba a la vaca; la vaca'm va donar llet; vaig donar llet al vedell; el vedell me va donar cuixa; vaig donar cuixa al llop; el llop me va donar pell; vaig donar pell al marrà; el marrà me va donar llana; vaig donar llana a la vella; la vella'm va dar pa; i vaig dar pa a la quixella i'm va tornar la tirotella.



La Rondalla del Dijous

No més val 10 centims cada setmana

SUSCRIPCIÓ ANYAL, 5 PTES.

Cada any formarà dos bonics volums de 424 planes cada un, profusament il·lustrats per diversos artistes

A vosaltres, nois i noies, va endreçada la present publicació. Hi trobareu tota mena de rondalles, amb boniques il·lustracions: les de la nostra terra, que tots haureu sentit contar; les dels altres països que, lluny de nosaltres, ne tenen un tresor pels llurs petits.

I estem quasi segurs que aquestes rondalles també agradaran als vostres pares i als vostres germans ja grans, perquè, en les hores de repòs de la lluita per la vida, els faran recordar dolçament el temps de la llur infantesa.

RONDALLES PUBLICADES

1. La Favera. La Carabaceta del pobre. — 2. L'Abet. — 3. L'hermosura del món. El rei i un carboner. — 4. El Patufet. — 5. El Castell de l'Amor. La montanya del Fai. La Tirotella
-

El número 6 de la Rondalla serà:

La Dona d'Aigua * El Pastor de Middvai

Rondalles celtiques, explicades per Josep Jacobs

Il·lustració de John D. Batten

Compreu la

Biblioteca popular de "L'Avenç"

Literatura, Art, Historia, Teatre, Filosofia, etc.

S'HAN PUBLIC T JA 87 VOLUMS

Edició usual, 50 centims; en paper satinat, una pesseta